

Recenzja

w postępowaniu habilitacyjnym, w dziedzinie sztuk muzycznych,
w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka
dra Andrzeja Zawiszy

Recenzent

Prof. dr hab. Marek Pilch

dziedzina – sztuki muzyczne

dyscyplina – instrumentalistyka

Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego w Katowicach

Wydział Instrumentalny

Katedra Klawesynu i Historycznych Praktyk Wykonawczych

Katowice, 17.03.2025

Zleceniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Zlecenie zostało podjęte w związku z uchwałą Nr 120/2024 Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne, Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie z dnia 16 grudnia 2024 w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Andrzejowi Zawiszy w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej: sztuki muzyczne.

Podstawa prawna zlecenia: Art. 221 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), § 8 oraz § 10 ust. 2 Regulaminu przeprowadzania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, a także uchwały Nr 31/2019 Senatu Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie z dnia 26 września 2019 r., z późn. zm. oraz pisma Rady Doskonałości Naukowej Nr DRKN.Z8.400.52.2024 z dnia 6 listopada 2024 r., Rada do Spraw Dyscypliny - Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie.

Do pisma dołączona została kompletna dokumentacja Habilitanta udostępniona w postaci plików pdf, przygotowana bardzo starannie i uporządkowana w logiczny sposób. Zawiera ona wniosek, autoreferat w języku polskim, dane osobowe, kopię dyplomu doktora sztuki muzycznej, wykaz osiągnięć oraz dokumentację (skany programów). Do dokumentacji należy też płyta CD wydana przez wydawnictwo DUX w roku 2024, zawierająca nagrania sporządzonych przez autora opracowań organowych sonat triowych J.S.Bacha na flet prosty i klawesyn obligato.

Podstawowe dane o Habilitancie

Andrzej Zawisza jest muzykiem wszechstronnym. Legitymizuje się osiągnięciami jako solista klawesynista, wokalista, muzyk kameralny oraz osoba prowadząca projekty muzyczne. Jest aktywny jako pedagog, organizator oraz wykazuje się pracą artystyczno-naukową. Punktem ciężkości jego działań jest szeroko pojęta muzyka dawna, ale nie tylko. Zdobył gruntowne wykształcenie w czołowych państwowych placówkach artystycznych w Polsce oraz w Anglii. Do najważniejszych zaliczyć z pewnością należy Akademię Muzyczną im.

Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie oraz Guildhall School of Music and Drama w Londynie. Kształcił się u znakomitych pedagogów, m.in. prof. Magdaleny Myczki, Jamesa Johnstone'a, prof. Elżbiety Stefańskiej.

Obecnie zawodowo związany jest z Akademią Muzyczną im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, Chórem Polskiego Radia – Luślawice oraz Państwową Ogólnokształcącą Szkołą Muzyczną II stopnia im. Fryderyka Chopina w Krakowie. Bardzo bogata dokumentacja działalności koncertowej oraz analiza repertuaru pokazują Habilitanta jako artystę wszechstronnego, starannie dobierającego swe aktywności artystyczne, dbającego o najwyższy poziom wykonawstwa i prezentującego wartościowy, oryginalny repertuar muzyczny. Jest osobą o niewątpliwym wkładzie w kulturę muzyczną w wybranych przez siebie obszarach działalności.

Ocena autoreferatu

Autoreferat jest obszernym dokumentem, w którym opisane są kolejne stopnie edukacji, działalność zawodowa, w tym naukowa, dydaktyczna i organizacyjna. Autor przedstawia etapy swej kariery w porządku chronologicznym, bardzo zręcznie i ciekawie wplatając wątki uzupełniające w których opowiada o ważnych dla niego osobach – w zakresie edukacji jak i współwykonawców, spotkaniach, wydarzeniach, inspiracjach. Jest szczegółowy zarówno jak chodzi o opis wykształcenia jaki i pracy zawodowej. Autor posługuje się logicznym, komunikatywnym językiem.

Część opisująca działalność zawodową jest nie tylko szczegółowa, ale i napisana z pasją! Autor był i jest zaangażowany w projekty, w których uczestniczy. Dorobek koncertowy jest imponujący! Na uwagę zasługuje wyszczególnienie siedmiu - ważnych dla Habilitanta koncertów, które miały miejsce na przestrzeni lat 2015-2024 w Krakowie, w miejscowości Zámek (w republice Czeskiej), w Versaille (we Francji) i w Starym Sączu.

W kolejnej części autoreferatu omawia swą działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną. Jest ona zrelacjonowana równie skrupulatnie i pokazuje Habilitanta jako osobę zaangażowaną w pracę dydaktyczną i organizacyjną. Następnie przedstawiony jest opis dzieła artystycznego wyróżnionego przez Habilitanta jako najważniejsze po nadaniu stopnia doktora (zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 219 pkt 1 i 2 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce).

Osiągnięciem jest płyta CD zawierając nagrania sonat triowych Johanna Sebastiana Bacha w autorskiej transkrypcji na flet prosty i klawesyn. Współwykonawcą zamieszczonych na płycie utworów jest Michaela Koudelková – wybitna czeska flecistka. Również ten opis dzieła jest wnikliwy, dokładny i poszerza wiedzę na temat nagranych repertuaru jak i założeń estetycznych jakimi kierowali się wykonawcy. Jest rozszerzeniem komentarza opublikowanego wraz z płytą.

Autoreferat zakończony jest krótkim opisem planów artystycznych i zawodowych. Z opisu tego wynika, iż w najbliższej przyszłości możemy się spodziewać kolejnych znaczących osiągnięć artysty.

Uważam, iż autoreferat przedstawiony przez Habilitanta jest dokumentem wnikliwym i dającym szerokie wyobrażenie o artyście, jego ścieżce edukacyjnej, pracy zawodowej i wartościach jakimi się kieruje.

Ocena dzieła artystycznego

Płyta CD deklarowana przez Habilitanta jako najważniejsze osiągnięcie po nadaniu stopnia doktora, zawiera nagranie wybranych sonat triowych Johanna Sebastiana Bacha w transkrypcji na flet prosty i klawesyn. Do realizacji tego projektu zaproszona została wybitna czeska flecistka Michaela Koudelková, z którą Habilitant wielokrotnie już współpracował. Trzy wybrane na płytę sonaty triowe pochodzą ze zbioru sześciu sonat BWV 525–530. Są to sonaty: G dur, C dur i d moll. Repertuar ten uzupełniony został dwoma jednocześnie triami (również organowymi): g moll i d moll, pochodzącymi ze zbioru triów organowych BWV 583–587, które prawdopodobnie są przeróbkami wcześniejszych utworów na triową obsadę (dwa instrumenty melodyczne i basso continuo). Wykonawcy sięgnęli do repertuaru, który zostały skomponowany, gdy J.S.Bach był dojrzałym muzykiem a utwory te zaliczane są do najwybitniejszych jego dzieł.

Habilitant jest autorem opracowania (transkrypcji) sonat. W sposób twórczy obchodzi się z materiałem muzycznym wprowadzając jedynie czasami konieczną wymianę partii pomiędzy górnym i środkowym (ze względu na skalę fletu). W bardzo umiejętny i gustowny sposób uzupełnia partie basowe o harmonię (basso continuo), zgodnie ze stylem i wyczuciem faktury.

Wypracowana wraz z Michaelą Koudelkovą koncepcja artystycznej całości jest oryginalna i jest wynikiem dłuższej pracy nad dziełem, którego początki sięgają współpracy artystów z flecistą Peterem Holstlgiem. Współpraca ta, jak podkreśla autor, stała się drogowskazem w podejmowaniu samodzielnych decyzji artystycznych.

Grę obu artystów cechuje energia, zapał, jak również niezwykle precyzyjna technika i swoboda w kształtowaniu frazy. W częściach wolnych zwraca uwagę umiejętność ekspresyjnego kształtowania dźwięku a także piękna barwa fletu i klawesynu, będącego własnością Habilitanta. Nagranie jest wyważone pod względem proporcji brzmieniowych pomiędzy klawesynem a fletem.

W efekcie powstało dzieło niebanalne, pod wieloma względami szczególne, mające walory ogólno-estetyczne, ale też dobrze wpasowane w stylistykę i niosące moim zdaniem walory edukacyjne.

Konkluzja

Wyrażam wysokie uznanie dla całokształtu osiągnięć udokumentowanych przez dra Andrzeja Zawiszę. Wskazane dzieło i dorobek artystyczny przyjmuję bez zastrzeżeń oraz stwierdzam, iż stanowią one istotny wkład w rozwój dyscypliny instrumentalistyka, a także spełniają wymagania określone w art. 219 pkt 1 i 2 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz.U.z 201 r., poz.478 z późn.zm.).

Marek Pilch